

Vügggetlen Szemle

SZERKESZTI ÉS KIADJA: DR. HEGYMEGI KISS PÁL

Adózás és tagosítás rendezése

Magyarországon ma kétségtele-
nül államvizsgálat van, amint azt
lapunk több cikkében már előző-
leg is megírtuk.

Az Imrédy kormányzat sok min-
denen változtatni akar, éppen ezért
előzőleg sok mindent felül is akar
vizsgálni. Hát ez nem kifogásol-
ható, mert helyes, ha bizonyos
kérdések és intézmények vizsgálat
alá juttatnak, különösen akkor,
ha a megoldás gyökeres és szo-
ciális eredményeket hoz.

Most estünk túl a sajtóvizsgála-
ton. A. egyesületi vizsgálat már
folyik.

Nagyon szeretnénk, ha ez az ál-
lamvizsgálat kiterjedne az adó-
könyvekre is s különösen vizsgá-
lat tárgyává lennék az adókiivetést
nyilvántartó ivercskéket, mert a
mi adózásunk komplikált rend-
szerénél egyik hiba az, hogy az
adózó mind abban a meggyőződés-
ben van, hogy rosszul fizeti az
adót és hogy rosszul vetik ki rá
az adót.

Igaz az is, ha valaki azt
hiszi, hogy már mindent kifize-
tett, a leleményes fináncok akkor
is megprezentálják egy kis hátra-
lékkel. Ennek magyarázata az adó-
rendszer bonyolultsága.

Van elég állástalan ember, tanfo-
lyamon könnyen begyakorolhatók
s az adózás igazságossága érdeké-
ben nagy átvizsgálást kellene tartani,
hogy a helyzet az adózók, de
a kincslár érdekében is javuljon.

A másik nagy probléma a tago-
sítás kérdése. Megint nyilatkoz-
hatunk arról, hogy ezen a téren
állami, közgazdasági, adóztatás és
pénzügyi szempontokból régen a
valóságnak megfelelő helyzetet és
rendelkezéseket kellett volna ke-
resztül vinni.

A tagosítás teljes vonalon való
rendezése sok embert igényel, de
áldásos, eredményes volna az or-
szág agrár lakosságára különösen
és elsősorban a kisemberekre.

A tiszántuli ref. püspökválasztás Megtörténtek a jelölések

A debreceni püspökválasztás kér-
désében döntő értekezlet tartot-
tak a tiszántuli ref. egyházkerület
vezető férfiai, a gondnoki és es-
peresi kar.

Az értekezleten eldöntöttek lát-
szik, hogy Makkay Sándor volt er-
délyi püspököt a választási kombi-
nációból kihagyják. Ugyancsak ki-
maradt a választási kombináció-
ból Uray Sándor újonnan megvá-
lasztott egyházkerületi főjegyző is,
akit egy ideig mint báró Vay
László jelöltjét emlegettek.

Öt jelötről volt szó az értekez-
leten. Ezek között van Révész Imre,
akit — különösen a gondnoki
kar erőteljes állásfoglalása folytán
— úgy látszik első helyen jelöl-
tek. Révész Imre atyja is ref. püs-
pök volt a tiszáninneni egyházke-
rületben, kiváló debreceni lelki-
pásztor, majd egyetemi tanár és
különö egyháztörténész. Ballazár
Dezső alatt már egyházkerületi fő-

jegyzői tisztséget viselt, később er-
ről lemondott. Révész Imre a kér-
désben tartózkodólag nyilatkozott.
Ugy látszik elvi okai is vannak,
melyek esetleg őt a püspökség vál-
talásában akadályozzák. Ezek kö-
zött szerepel az is, hogy ő a ref.
egyház életében a hierarchia kiépí-
tésének úgy látszik nem híve.
Valószínű azonban, hogy a jelölt-
séget elfogadja.

A teológiai tanárok közül szóba
jött még Kállai Kálmán a lelkész-
képző igazgatója, akit kitűnő mo-
dora és erélye folytán tartottak al-
kalmasnak a püspöki állásra. Szá-
mottevő megnyilatkozás nyilvánult
meg Csikesz Sándor egyetemi rek-
tor, teológiai tanár mellett is, aki
az egyházi belmisszió terén szer-
zett érdemeket.

Volt olyan álláspont is, hogy
püspököt a papok közül és nem a
tanárok közül válasszanak s az
esperesi kar legérdemesebbjét,

Harsányi Pál békésbányai esperest
válasszák meg, aki Maklárynak is
már ellenjelöltje volt. Képessége,
szaktudása predestinálja a püs-
pöki állásra s tőle remélik sokan,
hogy az egyházi életben a szabad-
ságjogok biztosítását elő fogja
mozdítani. Tehát kétségtele-
nül a püspökségre az egyik esélyesebb
jelölt lesz.

Szó volt még Porzsolt István
közép szabolcsi esperes, újfehér-
tői lelkészről, akit kitűnő admi-
nisztrátornak tartanak.

Természetesen a jelölés csak
irányító, mert a püspököt nem az
egyházkerületi közgyűlés, hanem a
presbitériumok választják s a
papság a döntő tényező a választás-
ásban.

Azt meg kell adni, hogy öt ki-
váló egyházi férfiú jött szóba az
esperesek és gondnokok értekez-
letén.

Külpolitikai helyzetünk

Egyik kiváló nagystílusú külpoliti-
kai cikkét örömmel adjuk köz-
re lapunkban, annak megemlé-
sével, hogy rövidesen több ily szak-
aratott cikkét közölhetünk.

Magyarország külpolitikai hely-
zetét belső és külső tényezők, il-
letve azoknak változásai határo-
zzák meg.

A belső tényezőkben két fonto-
sabb változás állott be az utóbbi
időkben. Az egyik és mindenestre
a fontosabb, még a megelőző kor-
mánynak hatalmas **hadseregfelsze-
relési programja**. Minden állam
annyit ér, — akár barátai, akár el-
lenségjei szemében — mint amennyit
hadserege jelent. Kétségtele-
n, hogy ezen a téren hibánkon
kívül aránytalanul nehéz a helyzete-
nk azokhoz a számokhoz képest,
amilyen arányban ma a fegyver-
képes férfilakosságot — sőt igen
sok államban kiegészítő szolgálatra
a nőket is — a honvédelem, adott
esetben a háború szolgálatába állít-
ják a modern államok. Elég ha
nézzük Franciaországnak, vagy
Németországnak, vagy Olaszor-
szágnak, vagy pl. Csehországnak,

vagy akár oly távoli államnak,
mint Finnország, vagy a semleges
Svájcnak hadügyi felkészültségét,
a felszerelés, a védőművek, a ki-
képzés és minden más tekintetben.

Nem akarunk kitérni a multa-
de annyi bizonyos, hogy a tizen-
kettedik óra elérkezett, hogy eze-
ket a kérdéseket halálos komoly-
sággal, a legnagyobb áldozatkész-
séggel és a lehető leggyorsabb
ütemben kezeljük, mert különben
külpolitikai súlyunk s vele együtt
akcióképességünk a nullával lesz
egyenlő. Az új hadügyminiszter
kinevezését megelőző jelentések,
valamint az ő személye, a nagy
kormányprogrammal együttesen,
reményeket nyújtanak ebben az
irányban.

A külpolitikára ható belső je-
lenségek közül a másik fontosabb:
az új kormányzat a belső gazda-
sági, szociális és politikai erők
erőteljesebb kiegyensúlyozása felé

mutató programja, amelyet rö-
vidt néhány hét alatt, tehát elég
gyors ütemben, nálunk szokatlan-
ul igen komoly tettek is követtek.
Az új **banktörvény**, a kartekek felé
példát mutató **szesztorvény** és
néhány hasonló mozzanat arra mu-
tatnak, hogy a kormány széles
néprétegek erőteljesebb védelmét
és felemelését keresztül is fogja
vinni s ezzel kétségtele-
nül az or-
szág belső erejét fokozza, aminek
külpolitikai hatása — az ország
súlyát illetően — nem fog elma-
radni.

Ami a szoroson vett külpolitikát
illeti, a külügyminiszter költség-
vetési expozéja — bizonyára már
az új kormányzati irány hatása-
ként — jóval erőteljesebb volt,
mint évek óta bármikor. Termé-
szetesen a baráti Itáliával és a köz-
vellen szomszédunkká lett Német-
birodalommal szemben változatlan
a kormány külpolitikai vonalveze-

lése; annál is inkább, mert a Róma-Berlini tengely ereje és szilárdsága aligha engedett; bár egyesek az angol-olasz közelségből úgy látták, hogy talán ilyen következtetéseket is lehet levonni.

Az új kormányelnök kötelességszerű látogatásai a barátságos államokban: előttünk állnak. Államfőnk, amint tudjuk, a német államfő meghívására augusztusban a Birodalomban tesz látogatást és valószínű a közel jövőben a lengyel államfőnek magyarországi látogatása is, amellyel viszonzni fogja Horthy Miklós kormányzó-nak múlt őszi varsói látogatását.

Ezek az események eléggé kihangsúlyozzák a magyar külpolitikai irány változatlanságát és a cseh probléma kiélesedése idején elegendő nyomatékkal mutatnak rá arra, hogy a magyar kormány változatlanul kitart a három barátságos államhoz való viszonyának megerősítésén.

Talán éppen a cseh probléma fokozódó feszültsége az oka annak, hogy Jugoszláviával szemben külpolitikai vezetésünk fokozottan igyekszik a helyzet normalizálására s ha kevesebb sikerrel is, de ugyanez a cél vezeti külügyminiszterünket Románia irányában is.

Szemmel látható, hogy — bár formailag fennáll a kisanant, sőt adott esetekben, éppen Magyarországgal szemben is — közösen igyekeznek eljárni, mégis igen erősen vesztett erejéből ez az alakulat, egyfelől Csehországnak maradéktalan körültekintése folytán, másfelől pedig a német és olasz befolyásoknak Bukarestben és főképp Belgrádban rendkívüli erősödése következtében. Az tény, hogy a francia és főképp az angol kormány rendkívül energikus lépések sorozatával igyekszik Prágát arra bírni, hogy a kisebbségi kérdésekben a lehető legmesszebbmenő engedményeket tegye, mindenestre igen erős hatással van Jugoszláviára és Romániára is.

A békeszerződések legmesterségesebb torzszülöttje ma a világpolitika mindinkább fenyegető tüzfészké. Masaryk és Benes annak idején a konferencia előtt azt ígérték, hogy csehek, morvák, tótok, magyarok, németek, rutének és lengyelek lakta területekből a legszabadlelvűbb Keleti-Svájcot alkották s ez a hazug ígérlet most számonkérésre került határaikon belül és kívül. Ha húsz év hazudozásai után meg is adnának ma újabb »Einkreisung«-ban nem jut májjansága és kiábrándulása ma már szétfeszítené azt a torz államot. Ha pedig — amint szemmel látható a kétszínű és ravasz halogatási taklikájuk — húzás-halasztással robbanásig feszítik a helyzetet, akkor a belső erők elkese-redettsége hírtelen okozhat olyan kitérőket, amelyek súlyos külső beavatkozásokhoz vezetnek, elsősorban és nem utolsó sorban lengyel részről.

Kétségtelen, hogy Anglia mindenáron szeretné a békét megővni, ami a tengeri és légi fegyverkezésében még készen nem álló, a távolkeleti események fejlődésében is rendkívül érdekelt s a Földközi-tengeren és annak környékén is eléggé igénybe vett Brit-birodalomnak legelsőrendű érdeke. Ezért fejt ki minden erővel Anglia — az angol-francia antant külpolitikai vezetését — oly irányban, hogy egy esetleges európai konfliktus felidézésére alkalmas kirobbanást

akár Csehszlovákiában, akár a spanyol kérdésben lehetőleg minden áron megakadályozzon, vagy legalább is néhány évre kitoljon, amikorra tengeri és légi felkészültsége teljesebb lesz és a külpolitikai helyzet is ránézve kedvezőbb lesz.

Ez utóbbi szempontból legfőbb igyekezete az angol külpolitikának az, hogy Olaszországgal való viszonyát tartósan békés medrekbe terelje, mert egy szorososan összetartó német-olasz blokkal az együttes szárazföldi, légi és tengeri francia-angol haderők ma aligha tudnának a gyors siker reményével szembeszállni, ha egy közepeneurópai konfliktusba belesodrónának, vagy pedig Csehország érdekében nyomatékosan beavatkozni óhajtanának.

Franciaországnak sem érdeke, hogy akár Csehországot, akár a barcelonai kormányért európai háborúba keveredjék. Mindkét esetben nagyon kétes értékű a franciaszovjet szerződés, eltekintve attól, hogy Moszkva katonai segítségét nemcsak Anglia nem kívánja igénybe venni — főképp a Távolkeletre való tekintettel is —, de Franciaországban is van egy igen erős áramlat, amely felszámolni kívánja ezt a veszedelmes, kétszínű, immorális és még értékében is bizonytalan katonai szövetséget.

Ha pedig az orosz katonai szövetség fel nem használható, akkor még kevésbé vehető igénybe, a cseh kérdésben a Heinekeon keresztül kétségtelenül irányt és tempót diktáló Berlinek szemében és Csehország mellett a kisanant szövetség másik két állama. Hiszen Jugoszlávia ma, az olasz és német birodalommal közvetlen határos lévén — még pedig szlovén és horvát területeivel — aligha ronthat rá erre a két hatalmas birodalomra, a részére ma már másod-, harmadrendű sőt majdnem közömbös cseh érdekekért, az egyetlen Románia segítségével, amelyet bőven ellensúlyoznának lengyelek, magyarok és bolgárok is és amely állam a teljes desoláció szemmel látható vészes fekélyeit csak átmenetileg takargathatja egy szörnyű katonai diktatúrával. Jugoszlávia és Románia ma sokkal jobban rá van utalva az olasz és német birodalomra, valamint a kétségtelenül ezekkel érdekeiben összhangzatos lengyel, magyar és bolgár szövetségeivel való meg egyezésre, mint a távoli Franciaország jóindulatára. Ausztria csalákozása sokkal jobban megnövelte azt a fizikailag egyébként változatlan távolságot, amely ezt a két kisanant államot Franciaországtól elválasztja. Ha csak egy óriási újabb »Eikerisung«-ban nem jut szerepe ennek a két kis államnak, amelyet azonban elsősorban Itália és Lengyelország és még további más államok magatartása dönthet

el és amelynek a távoli jövőben kialakuló körvonalait némelyek már felismerni vélik a brit politika vonalvezetésében — egyelőre aligha marad más szerepe Jugoszláviának és Romániának, mint az Európát észak-déli irányban hatalmasan uráló olasz és német birodalmakhoz való alkalmazkodás.

Ezekben az adott helyzeti tényezőkben és azok várható dinamikus fejlődésében van megadva a magyar külpolitika várható iránya s egyben ezek írják elő parancsolóan mindazokat a következtetéseket, amelyeket magunkra nézve le kell vonnunk.

Mindenek előtt való: a **belső gazdasági és szociális kiegyensúlyozás erőteljes kiélesítése és hadseregünk fejlesztése** a legszelebbébb népmilliók bevonásával és minden tekintetbe való megerősítésével. Régi és bevált történelmi alkotmányunk alapelveihez ragaszkodva kell a XX. század hatalmas irányú változásainak és fejlődésének következményeit magunkra nézve levonnunk és intézményeinket átalkotnunk. Külpolitikánkat pedig a felszabadult és kiegyensúlyozott belső népi erőkre támaszkodva úgy irányítanunk, hogy minden adott alkalommal, amelyet a dinamikus világerők gyors változásai dobhatnak eléünk, **készen legyünk minden érdekünk védelmére és nagy történelmi célkitűzéseink lehetőség szerint való megvalósítására.**

Ha mai helyzetben Itáliával, a Német-birodalommal és Lengyelországgal szoros kapcsolatokat, vagy meglehetősen viszonyt tartunk fenn, az egyfelől nem feltételezi azt, hogy mindenáron és kiszolgáltatva, németbarátok lennünk;

másfelől pedig nem zárja ki, hogy Franciaországgal és elsősorban Angliával szemben, ne ragadnánk meg minden alkalmat arra, hogy — mint a múltban is — hálásak legyünk minden támogatásukért, a rajtuk esett szörnyű történelmi igazságtalanság felismeréséért és ne keressük segítségüket — elsősorban angol barátainkét — ott, ahol ez már a múltban is nem egyszer megmutalkozott.

Az Imrédy kormányt az angol közvéleményt kifejező angol sajtó igen kedvezően fogadta. Bizonyára nem lesz hatással nélküli, az angol politikai közvéleményre az az erőteljes szociális irány, amelyet ez a kormány kezdeményezett és hiszszük, hogy folytatni is fog; és minden hitünk szerint méltánylást fog találni — talán kézzelfogható mozzanatokban is — Anglia részéről az a pénzügyi és gazdasági program, amelyet a magyar miniszterelnök beállított.

Ha ilyen körülmények között — a spanyol és ezzel kapcsolatos Földközi-tengeri kérdések megoldása után, vagy azokkal egyidőben — megoldásra fog kerülni a világérdeklődés középpontjában álló **középlunai problémák sorozata**, mi bizony számítunk arra, hogy mikor a trianoni szerződés hallatlan tévedéseit és igazságtalanságait ma már mindenütt felismerték és maguk a szerzők is beismerték, hogy akkor: e problémák megoldásának közelgő idején, a szándékaiban késés, de érdekeiért mindenre kész Magyarországot Anglia és Franciaország éppúgy támogatni fogják, mint közelebbi hatalmas barátai.

J. S.

Szálasi fogva marad

Szálasi Ferenc nyugalmazott őrnagyot a királyi ítélőtábla államfelforgatás bűntettében mondotta ki bűnösnek és ezért háromévi fegyházzal sújtotta és azonnal letartóztatta.

A vádlott és védője a letartóztatást elrendelő végzés ellen fellebbezéssel élte és kérte, hogy az iratokat soronkívül, még az ítélet indokolásának írásbafoglalása előtt terjessze fel a tábla a Kúriához, hogy a szabadlábrahelyezés kérdésében a Kúria mielőbb dönthessen.

Az iratok föl is kerültek a Kúriához, amelynek szüneli tanácsa dr. Kvassay Gyula tanácselnök el-

nöklésével és dr. Folkmann Jenő kúriai bíró előadása mellett zárt ajtók mögött foglalkozott az ügyvel. A királyi Kúria végül is úgy határozott, hogy Szálasi Ferencnek a szabadlábrahelyezés érdekében benyújtott fellebbezését mint alaptalant, elutasítja.

E döntés értelmében tehát Szálasi Ferenc ügyében kúriai érdemleges tárgyalásig továbbra is fogva marad. A Kúria e végzésnek kihirdetése után a bűnügy iratai ismét visszakerültek a királyi ítélőtáblához, ahol írásba foglalják a táblai ítéletnek indokolását és kikézbésítik ezt a védőnek.

A védő nyolc nap alatt ugyan- csak írásban indokolja meg a már szóval is bejelentett semmisségi panaszait és csak ezek után terjesszük fel újra az iratokat a királyi Kúriához. A Kúriának tehát minden valószínűség szerint csak korra ősszel lesz módjában, hogy Szálasi államfelforgatási bűnügyével, mint végső fórum, foglalkozzék.

A hajóutazás üdülést, pihenést, szórakozást nyújt

A MFTR sokféle járatain hosszabb-rövidebb, egész- és fél-napos hajókirándulások és párorás üdítő hajóséták tehetőek.

Kirándulásokra a Budapest—Esztergom között közlekedő hajók alkalmasak.

Hajósétákra a Margitszigetre, Pünkösdfürdőbe való utazásra a budapesti hajójáratok Szent Gellért-tér—Margitsziget—Pünkösdfürdő között szolgálnak.

Igen olcsó menetdíjak

A helyihajókon hétköznap délelőtt 6 személyes családjeggy (2 felnőtt, 4 gyermek) egyszeri menetre 80 fillér. Többórás kellemes hajóséta.

Üdíttesse gyermekét a pormentes, napsugaras Dunán!

Terjessze

lapunkat

Tanulmány a tisztviselői rendeletről

A Belügyminiszter ur szive, figyelmébe

Jelen cikkünk egyáltalán nem akar támadás lenni, hiszen a belügyminiszter ur egyéniségét, ha politikailag más is a véleményünk igen nagyra becsüljük.

Azonban őszintén meg kell mondanunk a mi igazságunkat éppen a belügyminiszter úrnak, aki sokszor nagyon szigorú és nagyon gyors ítéleteket szokott hozni. Példárá Vásáry István polgármester esete, a bihari Fráter eset, mert a belügyminiszter ur, mint jó közigazgatási ember, figyelemmel van az információkra, csak hogy éppen azért, mert zárkózott természetű, csak azokra az információkra, amelyek arról az oldalról jöhetnek, ahonnan könnyen hozzá is férnek.

A belügyminiszter ur közigazgatási stílusa más, mint elődeié, vagy utódaié, azoknál a rendelkezéseknél, ahol egyes konkrét törvények vannak. A belügyminiszter ur szó szerint szokott ragaszkodni intézkedéseiben a törvényhez, viszont ahol alkotmányos kérdésekről van szó, amelyek nincsenek törvényben részletesen szabályozva, hanem normál alapelvek, ott a belügyminiszter ur igen tág teret ad a rendelkezési és a rendeleti jognak.

Azt hiszem elég finoman mondtuk meg s itt citálom Gaál Gasztont — a napokban emlékeztettem rá éppen Eckhardt Tibort, amikor panaszkodtunk a konkrét hatósági rendelkezések miatt, különösen a gyülekezések tekintelében — azt mondotta áldott emlékü vezérünk: «Hagyjátok a Keresztes-Fischer, soha még olyan szolgálatot pártnak nem tesz senki, mert az ő módszere mindig az ellenfél malmára hajtja a vizet. Ha nem lehet gyűlésezni, interpelláljatok.» Kapott is a belügyminiszter ur 100 frásbeli interpellációt.

Ennek a magyarázata az volt, hogy mivel nem volt gyülekezési lehetőség a belügyminiszter ur alatt s mi mégis el akartuk mondani a panaszainkat, tettük ezt interpelláció formájában, hogy így a parlament munkáját azért ne hosszabbítsuk meg és ne akadályozzuk.

A belügyminiszter urat visszakérték a mostani helyére s a stílusa ma is ugyanaz, mint a régi. Ellenben meg kell mondanunk őszintén, hogy a helyzet ma más, mint amilyen a 930-as évek elején volt.

A belügyminiszter ur alkotmányosságát, parlamentarizmust menteni és védeni jött egy új irányzattal szemben, amelynek a lendülete el kell ismernünk — igen nagy. Darányi kormánya ezt elősegítette s különösen elősegítette az által, hogy a kisgazda párt a maga ellenzéki feladatait a Darányi kormányért mellőzte.

Új eszméket, új áramlatokat, ha azok nem világgjelenségek, hanem csak utópiák, de veszedelmesekek, el kell nyomni. Ha azonban azok világgjelenségek, akkor vagy meg kell szabadítani tőlük az országot, vagy ha van bennük érték és virulens erő, akkor elő kell segíteni, hogy működjen az a **speciális magyar asszimiláló erő**, amely minden külföldi koreszmét, mit ez még

alkotmányunkba speciális magyar formációban illesztett be.

A kommunizmus sose volt ezen ország még csak töredéknek nevezhető részének sem, meggyőződése. A háború utáni káoszából egy pár terrorista és egy tehetetlen kormány magatartása hozta elő, mert az akkori idők felelős politikusai nem vállalták azt a felelőséget, amely a politikában jelentkezik sokszor egész az életveszedelemig.

A nemzeti szociálizmust nem lehet úgy kezelni, mint a kommunizmust. Én nem vagyok nemzeti szocialista — ez multammal sem volna összeegyeztethető, — de nyitott szemmel látom a helyzetet s meg kell azt állapítanom, hogy a nemzeti szocializmus nagyon terjedő eszme. Ezzel számolni kell. Ha ez a helyzet, akkor az elnyomás és kiírás rendszere nem fog bevalni. Hagyni kell és elő kell segíteni, hogy maradjon a parlamentaris államrendszer keretei között az a küzdelem, amely a közvélemény kialakítása útján jelentkezik. Csak az államszervezet integritását kell biztosítani.

Az Imrédy kormány gazdasági és egyéb téren kiválóan működik, eredményeket mutat, a szenvedő tömegek érzik, hogy változások lesznek és vannak. Ha nem is teljes mértékben, mint várják, de mégis eredményesek azok a várakozások. Az Imrédy kormány elébe szalad gazdasági és egyéb téren az elkeseredésnek, enyhít és orvosol, tehát versenyképes az elégytelenségből fakadt irányzatokkal szemben.

De másfelől éppen a Rakovszky-Némethy-Matolcsy csoport s a velük összefogó többi képviselő működése és szereplése azt bizonyítja, hogy parlamentaris államrendszerünkben már megkezdte működését az az asszimiláló erő, mely az új eszméket a magyar alkotmány s a törvényes rend szempontjából asszimiláltan viszi be az alkotmány sáncaiba, keresztény és magyar alapon.

Most itt van a tisztviselői rendelet. A kormányzat bizonyos pártokból a tisztviselőket kiltlja.

Ha a kormányzat a tisztviselőknél a politikai szereplését eltillja s ez a tilalom általános, vonatkozik az Egységes Pártra épp úgy, mint bármely más parlamenti párt s a bírói függetlenség és összeférhetetlenségre vonatkozó törvényes rendelkezéseket beállítja a közigazgatás minden ágazatában dolgozó tisztviselőkre nézve is, senkinek a világon ez ellen nem lehet kifogása s elsősorban az ellenzék emel kalapot ezért a nagyszerű intézkedésért, mert ezzel kizárja a magyar közigazgatást a politikai szolgálat teljesítéséből és a politikai szereplésből.

Hiszen elkeserítő volt ráknézve, hogy a bíróban mindenütt ott láttuk a kormánypárti jelvényt, a főispánok NEP elnökök lettek, — éreztük, tudtuk, hogy ez sem az alkotmányosság, sem az igazság elvével össze nem egyeztethető. Ellenben a válogatást a pártok között nem tartjuk szerencsés formának s nem fogja azt a célt szolgálni, amelyet a belügyminiszter

ur is elérni szándékozik, mert a különbség tétel discretionális jogkört s azt egy parlamentaris kormányzat gyakorolja.

Amellett sértő, bántó is olyan politikusokra, akik legjobb meggyőződésük szerint magyar ügyet és népies ügyet szolgálnak. Különösen birtokpolitikai kérdésekben egy régi magyar követelés és vágyakozás megvalósítására való törekvés, — amely törekvést Európa minden állama már megvalósított — nem lehet indok arra, hogy kvalifikálják rendészeti alapon a pártot. Ha van párt, amely idegen pénzt és utasításokat vesz igénybe és utasításokat szolgál, azokkal szemben el kellene járnai radikálisan.

De ott, ahol arra támpont sincs, ott az ilyen különbségtétel nemcsak bántó és sértő, hanem megvallva őszintén többet árt az uralkodó rezsimnek, mint azoknak a pártoknak, amelyeknek ebben a deklasszifikációban részük van.

Félő, hogy most is igazga lesz néhai Gaál Gasztonnak és ezek az egyoldalúan elzáró, válogató intézkedések sokkal nagyobb veszélyt jelenthetnek, mint amilyen eredményt vele elérni kívánunk.

Vagy legyen az a szabály általános, különösen ott, ahol alkotmányos szabadságokról van szó, vagy mellőztessenek ezek a szabályok s célravezető gazdasági és szociális intézkedésekkel lohassza le az ellenzéki elkeseredést a kormányzat, mint hogy ebben a tekintetben az Imrédy kormány jó úton is halad, különösen ha föld birtokpolitikai tekintetben is eredményeket mutat.

Ezt kellett igazság gyanánt megmondanunk abban az elgondolásban, hogy mi a belügyminiszter ur munkáját nem gáncsolni, hanem elősegíteni kívánjuk.

Kemény harc volt az abádszalóki választás

Lezajlott az abádszalóki választás is. Kemény küzdelem volt s a népszerű honvédelmi miniszter is csak 1110 szavazattal tudott győzni.

Meskó Zoltán petíciót fog benyújtani és bűnvádi feljelentést is tesz. Kétségtelenül Meskó Zoltánnak erős pártja van. Első alkalommal az volt a szerencsétlensége, hogy a kerület egyik legnépszerűbb földbirtokosát, Losonczy

Istvánt állították vele szemben.

Másodszor az volt a szerencsétlensége, hogy egyik legnépszerűbb minisztert, Rátz Jenőt léptették fel, így hiába volt Meskó népszerű a kerületben, mégis csak elbukott.

Az Egységes Párt is derekasan kiállott magáért. Viszont meg kell állapítanunk, hogy Meskó Zoltán fegyverbarátai éppen a miniszter illusztris személyére való tekintel-

tel nem részesítették olyan támogatásban, mint például Hubay Kálmánt.

Szóval az abádszalóki választás a népszerűségek harca volt, amelyből azonban derekasan kivette a részét Jász-Nagy-Kun vármegye szintén népszerű főispánja Borbély György is, aki a kerületben birtokos és nagybátyjával szemben vívta a harcot, aki viszont Meskónak volt erőteljes támogatója.

Matolcsy Mátyás a tisztviselői rendeletről

A belügyminiszter tisztviselői rendeletével külön foglalkozunk. Azonban hozzuk Matolcsy Mátyásnak idevonatkozó nyilatkozatát is, amelynek mottója az, hogy tilalomfa rendelkezésekkel nem lehet új világnézetet hódító útjában megállítani.

Véleményem szerint — mondotta

Matolcsy Mátyás, — ez a rendelkezés egyáltalában nem méltányos harcmodor az új világnézetet, a nemzeti megújítást, a rendszer-változást követelő pártok ellen. Minden magyar állampolgárnak joga van bármilyen törvényes és alkotmányos keretek között működő politikai pártba tagként belép-

ni és ott politikai működést kifejteni.

Mozgalmunkat, amely a becsületes népi-nemzeti gondolat igazi megvalósulásáért, gyökeres rendszerváltozásáért küzd, ilyen rendelkezések igen kevéssé érintik. A magyar paraszt és munkás ember nem tér le a mi útunkról. A földkérdés megoldatlan. Le akarunk számolni! Követeljük a hadiipar nacionalizálását. Egészséges földbirtokpolitika megvalósítása honvédelmi érdek. **Az legyen a föld, aki békében megműveli és a háborúban megvédi.**

Angol nézőpontok Itáliáról, Spanyolországról és a többi európai államokról

Az angol közgazdasági ligának a középeurópai helyzetről szóló tájékoztató köriratát utolsó részében is közre adjuk.

Érdekes megismerni az angol fel-fogást Itáliáról, Spanyolországról, s a többi európai államokról, köztük rólunk is. Különösen érdekes a jövőre vonatkozó álláspontjuk.

Itália

Amikor a fasizmus hatalomra jött forradalmi államcsíny útján 1922-ben, az ország nehéz helyzetbe került, de a mai Itália már ismét hatalmas, magasan organizált — korporációs állam — és jelentős erő a világpolitikában.

Mussolini úgy, amint Hitler, a legfelső diktátor, de a nép többségével maga mögött. Politikai ellenvélemény nincs, az ipart és a pénzügyeket nagyon tekintélyes méretekben alávetették az állami ellenőrzésnek. A nemzet ifjúsága 6 éves korától felfelé katonai célokra van nevelve.

Itália küzd, hogy új római imperiumot építsen ki Afrikában, úgy Libiában, mint Abessziniában. Itália nagyobb hadászati erőt óhajt a Földközi tengeren, és itt politikája összeütközött Britanniával, mert mi angolok jogosan óhajtjuk Egyiptom függetlenségét és a mi kereskedelmi útjaink biztonságát Indiába és Ausztráliába, mint életbevágóan fontosakat. Mi most megpróbáljuk rendezni nézeteltéréseinket, amelyek a múlt évben kiéleződtek.

Itália úgy mint Németország megvan szervezve a nemzeti szolgálatra. Utakkal, villamosítással, telepítéssel, az utak víztelenítésével, a fasiszta állam sikereket ért el.

A fasiszta állam valójában államkapitalizmus. El kell ismernünk, hogy Itália igen erős a terjeszkedésért való küzdelemben. 1935. óta Britania és Itália sűrűn félreértették egymást és ezeket a félreértéseket a sajtó csak rosszabbította de a rádió propaganda is. Európa jövőbeli békéje nagyban függ attól, hogy ezen félreértéseket mennyiben állítják helyre.

Spanyolország

A polgárháború Spanyolországban 1936. óta tart és hogyha holnap befejeződik is, akkor is 10 év volna szükséges ahhoz, hogy a spanyol nemzet helyre jöjjön. A háború eredeteit elmagyarázni túl hosszú és bonyolult volna. De ami úgy indult mint nemzeti konfliktus, ma odafejlődött, hogy veszélyes nemzetközi konfliktus lett a fasizmus és a kommunizmus között.

Franciaország és Oroszország aktív segítséget adtak fegyverben és municióban Valencia kormányának. Itália és Németország viszont Frankónak. Érdekes, hogy Németország úgy tekintette Spanyolországot, mint katonai laboratóriumát, ahol

kipróbálja új repülőgépeit, tankjait és más fegyvereit.

A háború vége még most sem látható előre. A valenciai kormány hadserege erős volt, de generál Frankó sokkal több területet bír és sokkal jobb politikai, közgazdasági, valamint katonai szervezettsége van.

Szakértők úgy vélik, hogy Frankó fog győzni és be fog rendezni majd egy katonai diktatúrát. Viszont Katalonia fővárosában Barcelonában megmarad egy független kommunista köztársaság. A legjobb út a háború megrövidítésére, hogy kivonják az idegen segítséget mindkét oldalról.

A többi államokról

A többi nyit és fátyolozott, vagy burkolt diktatúrák természetesen közeli rokonságot és egyetértést mutatnak Németországgal vagy Olaszországgal. Lengyelország jelentős szép iparával és nagyszerű hadseregével barátságos, a Németországgal és Olaszországgal, különösen az előbbivel, viszont Franciaországgal való barátsága néhány év óta lazábbra vált.

Portugália barátságban van Németországgal, de régi szövetségével és fogyasztójával Britanniával ugyancsak.

Magyarország fontos, de ipar nélküli mezőgazdasági állam, még mindig szenved a békeszerződéseket, amelyek legtöbb területét Csehszlovákiának és Romániának adták. Szegény, de büszke nemzet. Kénytelen állandóan közelebb jönni Németországhoz.

Romániában ügylátszik Károly király sokkal rátermettebb és népszerűbb uralkodó, mint azt a legtöbb angol gondolná. Ugy látszik, hogy diktatori hatalmat vett fel. Görögországban Metaxas tábornok már ezt megérintette, azonban Görögország megmaradt Britania régi barátjának is.

Kisantant konferencia

A kisantant augusztus 20-án konferenciát tart Blédben. A konferencia egyik legfontosabb tárgya a magyar kérdés. Vajon mennyiben fog változni a kisantant állásfoglalása a múltéhoz képest?

A miniszterelnök római utja

Imrédy miniszterelnök és Kánya Kálmán külügyminiszter meglátogatják Rómát s fontos megbeszélések lesznek ott azokról a kérdésekről, amelyek a két államot érintik.

Debrecenben békesség szükséges

A debreceni Egységes Párt vezető tagjai között összejövetel támadt a májai biztosi állás betöltéséből kifolyólag. Kifogásolták, hogy Balogh István pótképviselő, kormányfőtanácsos és párttitkár úgy irányította a helyzetet, hogy erre az állásra érdemesekeket nem jelöltek, hanem első helyen jelölték az ő rokonát Balogh Mihályt. Balogh Gyula kormányfőtanácsos tartott nagy beszédet azután, mikor a párttitkár úr jelöltjét leszavazták, amelyben a következők foglaltak:

„Mi a főispán úr személyét alkalmasnak tartjuk, hogy a békét és rendet megteremtse és kérjük, hogy a pártpolitikát hagyják ki a közgyűlési teremből, mert itt nincs semmiféle szükség pártpolitikára. Meg lehet csinálni, hogy a zárszámadást és a költségvetést pártközi értekezleten tárgyalják le, ez feltétlenül nagy előny lesz a város életében, mert nagy lépéssel viszi előre a lelkek megnyugvását.

— Nincs itt semmi baj a lelkek körül, egy-két embert el kell távolítani olyan hatalomtól, akik azt félreértésből, vagy nem tudom milyen

célból nem az összekovácsolásra használják fel, hanem kicsinyes szempontoktól vezetve használják fel.

Közbeszólás: Személyi célokra! Balogh Gyula: Az adófelsőzámlási bizottságból 30 éves bizottsági tagot hagytak ki, mert valami asztaltársaság tagja volt. Ez is olyan nagy felzúdulást váltott ki, mint a mai eset.

— Biztosítom méltóságodat, ha őszintén összefogunk, megtaláljuk a kapcsolatot és meg fogjuk teremteni, mert meg kell teremteni Debrecenben a békét.

— Aki Debrecen a hírlapokból ismeri, az félreismeri. Állítom, hogy rövidesen eljön az idő, hogy itt a nagy magyar összefogás elkövetkezik, amit a kormányzó úr főfőméltósága és a miniszterelnök úr is hangoztatott. Debrecen hívatva van arra, hogy megmutassa, félre lehet tenni minden pártpolitikát, minden önző kicsinyes érdeket és itt nem vezet senkit más mint a közérdek.

A felszólalás azért jellemző, mert helyesen ítéli meg a debreceni helyzetet.

A Nóbeldíj jelöltjének Benest emlegetik

Elképesztő hírt közöl egyik londoni újság. Komoly angol közéleti tényezők azt indítványozták, hogy a Nobel-díjat Benes csehszlovák köztársasági elnöknek adják. Indítványukat azzal indokolták, hogy Benes a csehszlovákiai közéleti választások elrendelésével és a szudétánemeknek a tárgyalóasztalhoz történi ültetésével megmentette az európai békét.

Csehországnak, mint államnak, jelen formációkba való beállítására veszélyezteteli az európai békét. Sok népet vont magához, amelyekkel kapcsolatban sinesen. Keleti Svájcot akartak csinálni belőle. Éppen a nemzetiségi elvet törte át a cseh állam kialakítása, amelynek jegyében folytak annakidején a béketárgyalások, s ezt a csehszlovák államot Benes teremtelte meg Massarykkal együtt.

Sőt Benes volt az, aki mint ki-

váló diplomata a kisanlant háborús meg nem értő politikáját összekovácolta. Benes volt az, aki minden kérdésben a legagresszívebb és legharciasabb tényezőként jelentkezett. Gondoljunk csak a genfi tárgyalásokra. Most is, hogy az angol tanácsok ellenére Csehszlovákia nemzetiségének jogos kívánságát ki nem elégíti, az ő kormányzatára vezethető vissza. Mert ha ő okozná, másként lenne.

Kár volna a Nobel-díj kérdését az európai államok közötti politikai viták és ellenségeskedések tárgyává tenni. Jobb volna, ha a Nobel-díj eldöntésénél megőriztették az a hűvös tárgyilagosság, amely biztosítja azt az objektívítást, amelyért ma is jelentőségteljes a Nobel-díj intézménye. Benes Csehország harcoss és nem békeszerető vezére.

Orosz gárdatisztek Debrecenben

Régi mondás a magyar közéletben, hogy nálunk három magas pozícióhoz nem kell kvalifikáció: a miniszterelnökséghez, ez következik a parlamentárizmus alapelveiből, a főispánsághoz, mert ez politikai bizalom kérdése és az egyetemi tanársághoz, mert a tudományosság elve megköveteli, hogy a katedrára a legkiválóbbak hívassanak el s ebben a tekintetben a képesítés nem lehet akadály.

Voltak is egyetemi professzorok, akiknek nem volt meg a magasabb tudományos ismeretük s ez adott nekik jogot a katedrához.

A debreceni tudományegyetemen már volt professzor, akinek nem volt meg a legmagasabb képesítése, de viszont olyan érdemei voltak, amelyek világhírűvé tették. Most ismét az egyetemi tanárságnak egy rendkívüli intézkedéséről szerezünk tudomást.

Az orosz és bolgár nyelvek tan-székére Debrecenben meghívták Popof Mihály bölcsészeti előadót, aki valamikor gárdatiszt volt, majd görögkeleti főesperes, s most szerzte a végbizonysítványát a debreceni egyetemen.

KÖZGAZDASÁG

Kisgazda agrártermékeink nagy kiviteli sikere

címmel egyik lap hasábjain cikk jelent meg. Kötelességünk válaszolni erre a cikkre, mert a cikkíró úgy állítja be a dolgokat, mintha a kivitel emelkedésében egyedül a baromfi és tojás kartel működése lett volna a döntő jelentőségű.

A Független Szemlének az a törekvése, hogy a belső piaci viszonyok alapos rendezése útján a magyar gazdatársadalomnak szolgáljon a maga erejével.

A baromfi és tojás kivitel kérdése már nem egyes cégek belső ügye többé, a kivitel hatalmas megnövekedésével kinőtt annak keretei közül. Hatalmas emelkedésével megnőtt ennek, a mezőgazdasággal legszorosabb összefüggésben álló termelési ágazatnak, országos jelentősége is.

A jobb értékesítés lehetősége nemesak a kisgazdák minőségi árujától, hanem leginkább a kereskedők bevásárlási technikájától függ. A baromfi és tojás áralakulásába hiába szól bele a kormányzat. A minimális ár sem ér semmit, ha a kereskedőnek nincs versenytársa, mert akkor a megállapított legalacsonyabb ár jelenti azt a legmagasabb árat, melyet a kereskedők a gazdáknak fizetni hajlandók. A kormányzat a legjobb akarat mellett sem lehet mindenütt jelen az üzletkötéseknél. De itt megszüntetendő visszasságok vannak, melyekre a Független Szemle felhívja az illetékesek figyelmét.

Az idézett cikkben azt olvassuk, hogy a Kiviteli Egyesülés 1937. ápr. 1-én történt megalakulása óta 1938. jan. 1-ig 2030 vagon baromfit szállítottunk ki az országból. Tehát 598 vagonnal többet, mint az ezt megelőző 1936. április 1-től 1937. jan. 1-ig, mert ez idő alatt az export csak 1432 vagon volt. Tagadjuk, hogy ez az emelkedés a Kiviteli Egyesülés létrejöttének eredménye volna.

A statisztikai kimutatások szerint 1934-ben, mikor még híre sem volt a Kiviteli Egyesülésnek, már 2379 vagon baromfit vitünk ki külföldre. Tehát, ha 1938. július végéig még 300 vagon fogunk kivinni, akkor is 2330 vagon még alatta van az 1934 évi kivitelünknek.

A kivitel emelkedésében nem a baromfi és tojás kereskedők munkája volt az egyedüli tényező. Kivitelünk azért emelkedhetett, mert volt két jó istenadta kukorica termésünk és a gazdák több és minőségben is jobb baromfit nevelhettek mint az előző években. Tény, hogy a kereskedők is dolgoztak. De nem szabad olyan nagyon hangoztatni, hogy sok nemes valutát szereztek az országnak, mert ennek a nemes valutaszerezésnek az árát mi fizetjük meg, a belső termelők és fogyasztók. Ugyanis a kormányzat érdeke, hogy a nemes valutájú országok felé terelje az értékesítést. Ennek a célnak elérése érdekében a Kiviteli Egyesülés útján, magas kiviteli prémiumokat engedélyezett a kivitt áruk után.

1936. november 6-ig csak 20 fillér volt a csirke kiviteli prémiuma. November 7-től 1937. január 1-ig 40 fillérré emelkedett. Január 1-től 20-ig 50 fillérré és e naptól kezdve október 10-ig 53 fillért kaptak az exportőrök. Október 1-én leszállították ezt az összeget 48 fillérré. Tehát elég magas prémiumot kaptak a kereskedők az összeség terhére, mint keresetet és így tehát természetesen, hogy oda szállítottak, ahol nagyobb kereseti lehetőség — prémium — adódott.

Tehát ez az eredmény sem az Egyesülés érdeme.

Sajátságos, hogy az ilyen magas kiviteli felár mellett az idén a bevásárlási árat csökkentették. Helyénvalóbb lett volna az árakat emelni és a vevőre terhelni a többlet juttatni.

Nem szabad azzal dicsekedni, hogy Jugoszláviában és Oláhországban az árak alacsonyabbak, mint nálunk. Mindenki által tudott dolog, hogy minél keletebbre megyünk, az árak annál inkább olcsóbbodnak, mert hiszen ott a mezőgazdaság fejletlenebb, a munkabér olcsóbb, olcsóbb a megélhetés is, tehát olcsóbbak az agrártermékek is. A nyugati országokat tekintve pedig az árak ott mindig magasabbak voltak.

A Kiviteli Egyesülés nincs ár-emelő hatással.

A kiviteli sikerek tényleg a kisgazdatársadalom előnyére szolgálnak, azonban megmondhatjuk őszintén, hogy semmit sem gyarapodna és a kiviteli sikerek sem szolgálnának előnyére, ha a közfelvágás még mindig olyan lenne, mint az előző években, amikor még nem törődtek vele. Most már a kisgazdatársadalomnak súlya, helyzeti energiája és szava van. És ez a szó messze hallatszik.

Ha a Kiviteli Egyesülés valóban szívén viseli a kisgazdák sorsát, legyen javaslatot illetékes helyen a tojás és baromfi bevásárlási árak felemelésére.

H. B.

Intézkedés a száj- és körömfájás ellen

A földművelésügyi minisztérium elrendelte a száj- és körömfájás további megakadályozása céljából, hogy a fertőzött helyekről szállított 5 km. körzeten belül az állategészségügyi rendőri hatóság tartozik gondoskodni arról, hogy a hasított patájú állatok külön-külön megvizsgáltsanak. Alátvására, állatkiállításra, vagy állatkiállításra felhajtani olyan állatokat, mely a fertőzött község határától 10 km-en belül körzeten fekszik, tilos. Ugyancsak a földművelésügyi minisztérium 23.300/1938. sz. rendelete kiegészítésként tilos kóbor cigánynak Dunántúlról a Duna-Tisza közeire átmenni, vagy azokat átvenni.

Hatályonkívül helyezték a ragadós száj- és körömfájás elleni védekezési rendszabályok kiegészítése tárgyában kiadott 145.426/1937. F. M. sz. rendelet 3. §-ának c) pontjában foglalt azt a rendelkezést, mely szerint ragadós száj- és körömfájás fellépésekor minden esetben vészkerület alakítandó.

Ez után vészkerület csak az állategészségügyről szóló törvény végrehajtása tárgyában kiadott 100.000/1932. F. M. sz. rendelet 37. §-ának 1. bekezdésében meghatározott esetekben alakítandó.

A Nemzeti Beruházási kölcsön első 125 millió részletét lejegyezték

A Magyar Távirati Iroda jelentése szerint pénteken, július 15-én, a Nemzeti Beruházó Kölcsön első részletét, 125 millió pengő névértékben, teljes egészében lejegyezték.

A kölcsönből a bankok és takarékpénztárak 35 milliót, az iparvállalatok szintén 35 milliót, a Postatakarékpénztár 20 milliót, az

Országos Társadalom Biztosító Intézet és a Magánalkalmazottak Biztosító Intézete együtt 20 milliót, az elismert vállalati nyugdíjpénztárak 10 milliót, a biztosító intézetek 5 millió pengőt jegyezték.

Ez az összeg az állam 5 éves beruházási programjának részbeni fedezésére szolgál.

Tejszövetkezeti törvény megalkotását kéri

Az Országos Magyar Tejszövetkezeti Központ közgyűlésén, melyet dr. Schandl Károly elnök nyitott meg s melyen a földművelésügyi minisztert Utassy Béla dr. miniszteri tanácsos képviselte, a Tejszövetkezők Országos Szövetségét feladói Nagy Pál és Konkoly-Thege Sándor dr. képviselték. A tejszövetkezeti mozgalom 15 éves ideje alatt 850 tejszövetkezet alakult.

Dr. Utassy Béla kijelentette a földművelésügyi miniszter nevében, hogy a kormány tényleg gondot fordít a tejszövetkezetek és teigazdaságok fejlesztésére. Vitéz Bogár

János dr. kérte, hogy a tejszövetkezetek a beruházási vagyonaadól mentesíttessenek.

Düsing Miksa gazdasági főtanácsos a tejszövetkezeti helyzetéről adott bő felvilágosításokat.

Ezen jelentések és zárszámadások után elhatározták, hogy Sztranyavszky Sándor dr. földművelésügyi miniszterhez üdvözlő táviratot küldenek, melyben a tejszövetkezeti törvény megalkotását, azonkívül az ÖMTK-nak és a falusi tejszövetkezetek vagyonaadól mentesítését kéri.

A 20 pengős buzaár

Kormányunknak sikerült búzafellegünk nagyrésztét külföldön értékesíteni és a minisztertanács elhatározta, hogy a buza piaci árát egységesen 20 pengő körüli áron biztosítja.

Ez gazda szempontból nagyon lényeges kérdés, mert így a gazdának módjában van nyugodtan ügybeosztani buzamennyiségének eladását, mint ahogy neki időnként pénzre van szüksége.

Mindenesetre siettni fogja az ár egységesítés a gabona eladását, mert a későbbi eladás bizonyos kamatvesztéssel járna s be is szárad a gabona. Ugyancsak sikerült a földművelésügyi miniszternek elérni azt is, hogy a tisztavidéki régióban az egyes állomásokról 50 %-os fuvardíj kedvezményt fog élvezni a szállító, vagy a szállított.

300.000 pengő a szabolcs-megyei bekötő utakra

A beruházások kapcsán a szabolcs-megyei bekötő utak építésére a kereskedelemügyi minisztérium 150.000 pengő segélyt szavazott meg, melyhez Szabolcs vármegye ugyanannyival járul hozzá. Az idén megépül Nyírmártonfalva — Nyíracsaádi és a Tilkos tanya — Nyíracsaádi bekötő út. Így a bekötő utak fele el is készül. Egy-két év múlva sorra kerül Encsen, Pócspetri, Ibony, Laskód, Benk bekötő útjainak kikövezése.

A homokos nyíren szükség van ezekre az utakra.

Magyar hittérítő misszió a kínai-japán fronton

Érdekes hírt közölnek a lapok a kínai-japán frontról. Ott van egy jezsuita magyar misszió, amelyet legutóbb Csangkaisék tábornagy felesége is meglátogatott.

A tábornagné, aki Kínának egyik nagy asszonya, résztvesz a kínai sors intézésében a következőket jelentette ki: Napnál világosabban megmutatták, hogy mi az igazi kereténység. Erőfeszítésük jutalmául a misszió-iskolák ezentúl szabadon taníthatják a hitigazságokat.

Akik a kínai helyzetet ismerik, azok nagyon is tudhatják, mit jelentenek ezek a szavak. Először is mert ezt olyan asszony mondta, akit Kína rajongásig szeret s annak a férfinak felesége, akinek Kína sorsa ma a kezében van.

Régebben volt egyszer egy kínai császár, aki beengedte a hittérítőket, de azután kitiltotta őket, azt mondván, hogy nem a szeretet hirdelik, hanem gyűlölségeket. Kína történelmében nagyon ismeretes ezen császár állásfoglalása, amelyet most élénken megcáfol Csangkaisék tábornagy feleségének, a kínai köztársaság első elnöke leányának nyilatkozata.

De a japánok is elismeréssel vannak a magyar misszió iránt, így Hopej tartományban megtérítették a misszió kárait. Érdekes, hogy a japán császár gyermekeinek nevelője Yamamoto katolikus és az ő útján kaptak üzenetet a császártól, hogy meg fogja védeni a hittérítőket.

Magyar ügyvédek elleni hadjárat Romániában

Nemesak Cseh-Szlovákiában van baj a kisebbségi kérdéssel, hanem Romániában is. Az ügyvédeknek újabb nyelvvizsgára kellett volna jelentkezni a román ügyvédi kamarák felszólítása szerint.

Az ügyvédek azonban elhatározták, hogy nem tesznek eleget a kamarai felszólításnak. Így is történt, mert a vizsgáztató bizottságok előtt egyetlen ügyvéd sem jelent meg. Ehelyett valamennyi érdekelt ügyvéd elküldte felelőszelvényét a nyelvvizsgarendelethez, amely különösen magyar kisebbségi ügyvédekre nézve igen sérelmes. A nyelvvizsgákra beidézett ügyvédek megnevezése miatt összehívták az ügyvédi kamarák választmányait, amelyek úgy döntöttek, hogy fegyelmi eljárást indítanak mind azok ellen, akik a nyelvvizsgára nem jelentkeztek.

Félő, hogy így Romániában nem lesz magyar ügyvéd.

Szám adatok a Nemzeti Bankról

A Nemzeti Bank bankjegyforgalma a július 7-iki kimutalás szerint 41 millió pengővel csökkent.

A csökkenést a váltó visszaváltások idézték elő, mi által a váltótárca állománya 45 millió pengővel apadt.

Az állami girószámlákra 8.4 millió pengő folyt be, ellenben egyéb számlákról 9.5 millió pengő folyósított, úgy hogy a girókövetelések állománya végeredményben 1.1 millió pengővel csökkent.

Az érckészlet a váltópénz készlet csökkenése következtében 0.2 millió pengővel apadt.

Az állam adóssága a gazdátartozások rendelkezésének elősegítésére engedélyezett 100 millió pengős hitel terhére történt folyósítás következtében 0.3 millió pengővel emelkedett.

Levél a kedvezményezett pártokról

Tisztelt Szerkesztő Ur!

Két kérdést ajánlunk figyelmébe a mostani tisztviselőket politikát eljuttató rendeletek kapcsán.

Azt már olvassuk, hogy mit szólnak azok a pártok, amelyekre ez vonatkozik, de kérdezzük, hogy mit szólnak azok az ellenzéki pártok amelyekre ezen tilalmak nem vonatkoznak? Ezek a jól fésült ellenzéki pártok meg fogják ezt köszönni a kormánynak, ha ők a nép előtt mint lírt párt lesznek beállítva.

De az egységes pártok is van egy úgynevezett jobb szárnya, amely tagjainak egy részében közvetlen kapcsolatban van a nyilasokkal. Egyes pártokat anyagilag is segített, szélesek az összeköttetései, ma is a nyilas gondolatot inkább képviselik, mint a magukat nyilasnak nevező pártok. Mi lesz ezeknek a helyzetük? Nem jobb volna, ha a tisztviselők nem politizálnának sem a kormány oldalán, sem az ellenzék oldalán. Gyakorolják választáskor titkosan a maguk politikai meggyőződését, azonkívül pedig legyenek a népnek vezetői pártatlan és igazságos alapokra emelkedve.

Még az a kérdésünk is volna, miért nem adták ki ezeket a rendeleteket a parlament működésének ideje alatt, hogy megvitathatók volna a nemzet házában s a kormány is a maga álláspontját kifejtette volna? **Egy olvasó.**

Hóman eltávozott

Amit mi már hetekkel ezelőtt szívesen megírtunk, az bekövetkezett. Hóman Bálint távozott s a minisztertanács elhatározta, hogy Hóman Bálintot kinevezi az új propaganda hivatal tanácsadó szervének elnökévé. De ugyancsak tanácselnök lett Hóman Bálint másutt is, mert Keresztes-Fischer Ferenc belügyminisztert a Nemzeti Önállósítási Tanács elnöki tiszttségétől felmentették s e tanács elnökségben utóda Hóman Bálint.

Kormánykörökben azt állítják, hogy az új propaganda hivatal legfőbb célkitűzése egészséges és egységes nemzeti közszellem kialakítása. Nem párt propaganda-intézmény lesz e hivatal, nem irányul senki ellen, pártokon felül fog emelkedni. Programját pontokba is foglalták, 11 pontba, melyet a következőkben közlünk:

1. A társadalmi béke megteremtése és ápolása;
2. a társadalmi együttműködés hatékony biztosítása;
3. az alkotmányos rend tisztelvényének hangsúlyozása;
4. a hatóságok tekintélyének erőteljesebb elismertetése a társadalomban;
5. Magyarországi európai elhelyezkedésének egyöntetű felismertetése a széles néprétegekben, ezzel kapcsolatban a magyar problémák megismertetése;
6. a különböző társadalmi szervezetekkel való erőteljes kapcsolatok felvétele és ezeknek a szervezeteknek a nagyszabású megvalósítására való beállítást;
7. leküzdeni a lelki válságot, megszűntetni a gondolkodásban való anarchiát és azt a zűrzavart, amely alapvető kérdésekben itt is, ott is jelentkezik;
8. olyan egészséges és egységes nemzeti közszellem kialakítása, amelynek kereteiben a politikai pártok felfogása simán elhelyezkedhet; az új hivatal munkaprogramjából különösen kiemelkedik ez a pont, mert hiszen olyan

nemzeti közfelfogás kidomborításáról van szó, amelyet minden politikai párt magáévá tehet; 9. a rádió, a film és a sajtó bekapcsolódása ezeknek a fontos feladatoknak sikeres megvalósítása érdekében, ezzel kapcsolatban a sajtókamarára megszervezése is; 10. a propagandaeszközöknek a nagy nemzeti célok szolgálatába való beállítása, azoknak a nemzeti és társadalmi gondolatoknak a védelmére, amelyekben minden magyar pártkülönbség nélkül egyetért; 11. minden nemzeti erőnek erőteljes felfokozása, a nemzeti munka és termelés növelése érdekében.

Hát ez mind nagyon szép. Azonban ezek mind belügyi rendészeti kérdések nagyrészt. A külön szerv eredményes munkát végezni csak is akkor tud, ha hatalom is jut a kezébe. Ezt pedig nagyon nehéz lesz a parlamentáris kormányzattal ilyen formában összeegyeztetni. Ámbar a vezetők expedíív emberek, de mégis félő, hogy a bürokratát fog aktázni.

Nézetünk szerint a legfontosabb feladat mindazon politikai pártoknak a parlamenté életbe való bevonása, akiknek erre ma nincs módjuk. Új választás feltétlenül szükséges minél hamarabb, hogy a nemzet közvéleményét minél hamarabb meg is ismerhessük.

A másik, ami mindenekfelett szükséges, hogy birtokpolitikai tekintetben a mai helyzettel számoljanak s vigyék véghez azokat a reformokat, amelyek Európában mindenütt lefolytattak.

A harmadik fontos teendő a közigazgatást függetleníteni minden irányban a politikai szerepléstől, még csak kisegítő szolgálat tekintetében is, mert akkor lesz ebben a kérdésben egyenlő az elbánás s így lehet a közigazgatás a rendnek igazi független öre.

Tiszántúl jelentősége

A „Magyar Ut” című lapban Bodor György Imrédy Béla debreceni nagygyűléseivel kapcsolatban gyönyörű cikket írt a faj magyarságról. A következőket írja:

„A megmaradt országban a Tiszántúlnak a legmélyebb és leggyökeresebb a magyarsága. Az országnak ebben a részében túlnyomóan azok a hagyományok, amelyek a multban megtartottak és amelyek végre-valahára uralkodóvá is kell tennünk.

Itt hajdúk és kurucok utódai élnek. Protestantizmus, függetlenség, „keleti magyarság”, népi demokrácia és magyarmultú polgárság jellemzik az országnak ezt a részét.

Ma minden igaz magyar ember felismerte, hogy feladataink megoldásában csak magunkra számíthatunk, hogy külső és belső problémáink az eddigi holtpontról elmozdulni csak akkor fognak, ha politikai és szellemi függetlenségünket teljes mértékben megőrizzük. Itt a Tiszántúlon a debreceni nagytemplomban van az a hely, ahová mindenkinél, aki ezt vallja, el kell zarándokolnia, hisz itt, ezek között a falak között próbálták őseink nyolevankilenc esztendővel ezelőtt ezzel a felismeréssel behelyezkedni a történelmi fejlődés sodrásába.

itt detronizáltunk, itt mondtuk ki oly sok idő multán legelőször újra azt, hogy a magyar problémákat csak a teljesen önálló Magyarország tudja megoldani.

Ma mindenki vallja, hogy a vezető réteget népi erővel kell felfrissíteni. Ehhez is innen kell vennünk a példát, a Tiszántúl ősi kolégiumaitól, amelyek nemzedékek óta parasztivadékok kiművelését vallják a hivatásuknak. Ma mindenki a magyar faj elsikkadt uralmának a helyreállításáról beszél. Ide kell eljőnnünk Szatmár, Bereg, Békés és a többi tiszántúli vármegyék kálvinista parasztjaihoz, hogy újból és újból lássuk: a magyar faj nem jelszó és nem ködkép, hanem eleven valóság. Ide kell jönnünk, hogy a magyarság esodálatos képességeibe vetett hitünket, amelyet a főváros rettenetes idegensége szakadatlanul öröl, újból és újból megerősítsük önmagunkban.

Ma mindenki azt hirdeti, hogy a magyar faj gyermekeinek el kell foglalniuk a gazdasági élet pozícióit is.

A miniszterelnök rámutatott arra, hogy ködös, zavaros bombasztokkal, képességek nélkül nem lehet az országot kormányozni. Ide kell jönni a Tiszántútra, ahol a racionális tisztafejű kálvinista logika

mindig elpusztított minden zavaros miszticizmust, ahol minden irracionális képzelgésnek kegyetlenül és menthetetlenül le kell szállnia a földre.

Nemzeti öntudatért és nemzeti áldozatkészségért eseng ma mindenki.

Négyszáz év óta, amióta a teljesen magyar Magyarország elbukott és előbb a fejedelmi Erdélybe, majd Erdély bukása után a mindmáig hatalomméltó rétegekbe szorult vissza, ez a terület és ennek népe a sorsnak mindig mostoha, gyermeke volt. És mégis: ennek a népnek magyar öntudata ma is företlen, ennek a népnek nemzeti áldozatkészsége ma is megmozdítható.

Aki látott már elesett nyomorú békési parasztembert a kollégium szupplikáns deákjának enni adni, aki hallotta már északai bihari falvak felesattató éljenriadalát, aki hallotta már felsőtiszai falvak politikai népgyűléseken, tűző nyári melegben levett kalappal a „te bened biztunk eleitől fogva” ősi dalmát énekelni, az örökre el van jégvezve ezzel a néppel és ezzel a földdel, annak az útja megváltozhatatlan elrendeléssel örökre megvan szabva.

Sok kötelék fűzhet valakit a nemzethez, de ennél erősebb kötelek ebben az országban nincsenek.”

Igy szól ez a gyönyörű cikk és helyes az a megállapítás, hogy a Tiszántúl református magyarsága nélkül nincs ebben az országban megújulás, de akkor a kormányfőriaknak be kell látniuk azt is, hogy a Tiszántúlnak hána alá kell nyúlni, mert Tiszántúl igen mostoha helyzetben van.

Dalmát tengerparti K. I. E. üdülőtábor

A jugoszláviai keresztény ifjúsági egyesületek szövetsége az idén nyáron is megrendezi tengerparti táborát, amelyre a magyarországi keresztény ifjúsági mozgalom tagjait is meghívják. Ezen részt vehetnek az ifjúsági vezetők, fiúk lányok és idősebb testvéreik is.

A táborban ott lesznek a bácskai és bánáti magyar testvéreink is. A Ragusa melletti gyönyörű fekvésű Mlini öbölben lesz a táborozás a jugoszláviai K. I. E. barakkjaiban (nők részéről is gondoskodva van). Budapestről indulás július 30-án, érkezés vissza augusztus 11-én.

Sokba kerül a németországi zsidók kitelepítése

Az eviáni menekültügyi konferencia számításokat tett s megállapította, hogy 3000 zsidó készül elhagyni a német birodalmat.

Azt is megállapították, hogy más közép-európai országokban is hasonló helyzet alakul ki. Számítások szerint 2000 font sterlingbe kerül minden egyes népelebb zsidó családnak más helyen való kitelepítése.

Előfizetési ára egy évre 6 pengő. Jogi személyeknek egy évre 25 P. Felelős kiadó: Hegymegi Kiss Pál. Felelős szerkesztő: Karsai Antal.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

IV., Ferenciek tere 9.

Telefon: 187-995.

Budai Ferenc könyvnyomdája, VIII., Szűz-utca 5. Tel.: 141-234.